

er aardappelen te zetten. Daar staan ze nog en ze breiden zich flink uit.

Ook al in Castricum hebben we met vereende krachten een aantal exemplaren van de uiterst zeldzame anjelier, *Dianthus prolifer* (*Tunica prolifera*), van zijn eenige standplaats op het stationsterrein overgebracht naar een veiliger plekje. Of de Paris uit Breda en Gulpen, die wij in een paar duinboschjes hebben gezaaid en geplant, het doen zal, moet van den zomer blijken.

Als 't gelukt is zal Dr. Goedhart in Leiden er kennis van krijgen. Tot die mededeeling is ieder

Paarse Anemone (*Anemone pulsatille*).

verplicht, die er in geslaagd is, een niet aanwezig plantsoort ergens te doen inburgeren; anders wordt het genoemden botanicus en zijn medewerkers te lastig gemaakt met een groot en nuttig werk waaraan zij bezig zijn; n.l. de plantengeografie van ons land in kaart te brengen.

Laat het, van dit komend seizoen af, niet meer gezegd kunnen worden, dat onze Vaderlandsche Flora schade lijdt door het steeds grooter worden van de belangstelling voor de wilde bloemen; wie verzamelt voor zijn herbarium moet tegelijk uitzaaien en uitplanten met verstand en oordeel, en ook wie alleen

maar wandelend geniet, kan door uitzaaien van mooie bloemen zijn eigen genot en dat van anderen verhoogen. In portemonnaie en vestjeszak kunnen allerlei zaden uit andere streken van binnen- of buitenland lang bewaard blijven, om bij gelegenheid op een gunstige plek aan de aarde te worden toevertrouwd.

Ook dat is een tak van natuursport, waaraan nog veel te weinig gedaan wordt, en die toch weinig geld of moeite kost, alleen wat geduld en volharding. Als in plaats van 't roekeloos plukken het eens gewoonte werd, mee te helpen aan 't vermooien en verrijken van onze wilde flora, zou menige bezitter van bosch en buitenplaats de groenbus niet zoo vijandig gezind zijn, als 't nu wel eens 't geval is.

E. HEIMANS.

DE AMSTELVEENSCH E POEL.

(*Vervolg*).

Maar genoeg nu van de planten; ook de vogels vragen uwe aandacht; in de boschjes, in de heggen, in 't riet, overal hebben zij zich genesteld en op zonnige dagen klinkt u van alle kanten hun gezang en gesjilp tegen. 't Is niet te verwonderen, dat de dichte boschjes en uitgestrekte rietlanden zooveel vogels herbergen. Weinig door menschen gestoord, hebben zij daar eene uitgezochte gelegenheid, hun huishouden op te zetten en hunne spruiten groot te brengen. Toch kost het nog heel wat moeite, hunne nesten op te sporen, en zonder de noodige geoefendheid en oplettendheid komt men meestal teleurgesteld thuis. Is het zoeken in het rietland bijna onmogelijk, ook in de boschjes is het moeilijk. Door de vele kappingen vormen de struiken groote knoesten en verdikkingen met talrijke hopen en gaten, waarvan vele vogels gebruik maken, maar waardoor het natuurlijk des te lastiger wordt, nesten te vinden. Gauw moedelooze of ongeduldige menschen moeten zich hiermede dus maar niet bezighouden.

De eerste vogel, dien ge tegenkomt in de boschjes, zal wel de merel zijn, de aan ieder bekende zwarte lijster met zijn gelen snavel; in ieder park is hij te hooren en te zien. Wanneer gij dicht bij zijn nestelplaats doordringt, vliegt hij luid schreeuwend, laag langs den grond weg en verradt zodoende duidelijk genoeg zijne tegenwoordigheid. Maar al ziet gij den vogel, daarom hebt gij het nest nog niet. De merel is, even als iedere andere vogel, verstandig genoeg het zooveel mogelijk te verbergen, en hoewel hier meestal dicht bij den grond, is het

Kerk aan den Poel.

goed onder de struiken verscholen. Het groote komvormige nest is vervaardigd uit mos, bladeren en dunne takjes en met aarde of klei doorwerkt of bekleed. In het voorjaar bevat het vier of vijf lichtblauwe eieren of even zooveel kale jongen. Het is en blijft altijd een aardig gezicht, zoo'n nest midden tusschen het groen, vooral voor stedelingen, meestal niet in de gelegenheid, om er naar te gaan zoeken.

Ik moet echter eerlijk bekennen, dat ik lang niet alle nesten zelf gevonden heb, en misschien zou ik het er bij het zoeken slecht afgebracht hebben, wanneer ik er alleen voor gestaan had. De meeste werden mij gewezen door den boer of zijn zoon, die midden tusschen de boschjes huizende, in de gelegenheid waren, de vogels in al hun doen en laten gade te slaan en daardoor hunne nestplaatsen veel gemakkelijker konden ontdekken. Zij waren voor mij een onwaardeerbare hulp, want, daar zij met mijne liefhebberijen bekend waren, bejiverden zij zich steeds, mij alles te vertellen, wat zij gezien en opgemerkt hadden.

Het speuren naar nesten is ondertusschen wel aardig, maar veel leuker is het nog, de vogels zelve na te gaan. In de boschjes is dat echter lang niet makkelijk, de bodem, waarop de struiken als eilandjes verspreid staan, is meest zeer moerassig, zoodat men soms ware reuzensprongen moet doen, om het er zonder natte voeten af te brengen; het is dus een heele toer, zich zonder ritselen te verplaatsen, wat natuurlijk een eerste vereischte is. Soms hoort ge eenige meters verder een vogeltje zingen, ge sluipt naderbij, maakt een

omtrekkende beweging om het boschje, waarachter de zanger zit; maar helaas, daar zakt de eene voet in een diepen kuil, dien ge bij de plechtige gelegenheid over het hoofd zaagt; om het evenwicht te bewaren, zwaait gij onwillekeurig met de armen en voor ge al uwe positieven weer bij elkaar hebt, zit de vogel, door het lawaai opgevolgen, achter een anderen struik te zingen.

Het best bereikt men zijn doel met op een eenigszins open plaats stil te blijven staan of zitten, wanneer

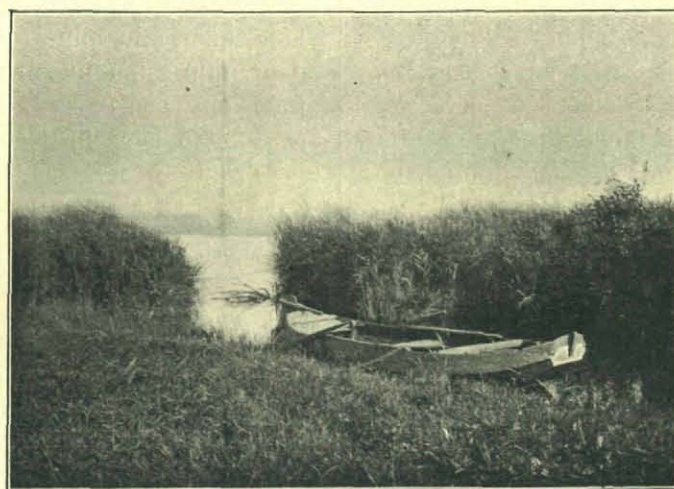

In gedachten verzonken.

dit laatste door de natheid van den grond niet verhinderd wordt. Al ziet gij dan ook geen vogels, ge hebt toch de voldoening, ze dicht in de buurt te hooren zingen.

In de toppen der struiken bespeurt ge dan misschien een kneutje, aardig vogeltje met roode borst en kruin. Het maakt zijn nest in de struiken op manshoogte. Ook ziet men veel de geelgors, gemakkelijk te herkennen aan zijn gele onder- en bruinachtige bovendeele. In de hoogste toppen zittend, laat hij soms geruimen tijd zijn aardige melodie weerklinken, bestaande uit een langen triller, die eindigt met een langgerekten hoogen toon.

Ook hoort ge nu en dan den tuinfluiter, maar hooren en zien zijn twee verschillende zaken; de schuwe vogel zorgt wel, dat hij uit het gezicht blijft, wat in de dichte boschjes niet moeilijk is. Zoo zijn er meer vogels,

Toegang tot den plas.

die ge bijna nooit ziet. De koekoek laat er onophoudelijk zijn eentonig geluid hooren, maar ge moogt van geluk spreken als ge hem boven de boschjes ziet heenvliegen.

Ook eksters houden zich er op. Volgens den boer zelfs twee soorten: de boomekster, die in de boomen nestelt, en de haagtekster, die in de hagen haar nest maakt, eene bijzonderheid, die ik niet waag te onderschrijven.

Nog andere rare dingen hoorde ik van den boer. Eens, vertelde hij, was een grijze vogel met een langen hals in de

boschjes komen nestelen; hij had op manshoogte een nest gebouwd en klauterde behendig van tak tot tak. Hij was echter na dat jaar niet meer teruggekomen. Misschien is het een roerdomp geweest, die volgens den boer den Poel ook eens met zijne tegenwoordigheid vereerd heeft, of een woudaapje.

Behalve het doorsnuffelen en doorkruipen der boschjes, bestaat er een veel gemakkelijker en soms loonender manier om de vogels gade te slaan. Achter 't huis van den tuinder strekt zich een lange strook moesgrond uit, omringd door een sloot, die aan de kanten bezet is met vele elzen en esschenstruiken. De moestuin is aan zijn lange zijde voorzien van vele rijen boonenstaken, die voor de vogels een aangenaam verblijf schijnen te zijn, een soort van vergaderplaats. Meermalen installeerde ik mij achter of in de struiken, en kon zoo ongezien hunne vergaderingen bijwonen. Hier heb ik dan ook de meeste vogels kunnen gadeslaan.

Zoo was ik weer eens einde Mei den Poel gaan opzoeken. Ik had mijn fiets gestald en wilde net de slootplank oversteken, om het veen in te gaan, toen ik den ouden boer aan zijn werk zag. Als naar gewoonte ging ik naar hem toe, om te hooren, of hij nog wat ontdekt

of gezien had. En jawel, hij had weer nieuws. „Er huist hier vlak in de buurt,” zeide hij, „een aardig vogeltje met een blauwe borst. 't Is al heelemaal aan ons gewend en als wij aan het werk zijn, komt het soms vlak bij ons zitten zingen op de boonenstaken.”

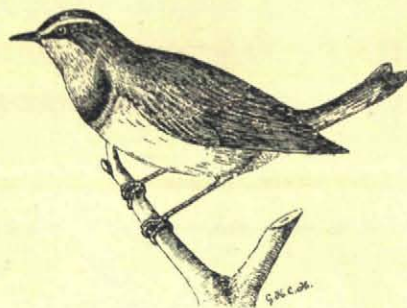
Ik keek eenigszins raar op, tamelijk ongeloofig, want het eenige vogeltje, dat zich de weelde van een blauwe borst veroorlooft, is het blauwborstje en dit komt lang niet algemeen voor. Ik opperde dan ook twijfel, maar daar hij hardnekkig volhield, dat hij goed gezien had, begreep

ik, dat de beste manier was, zelf de zaak te onderzoeken en stapte ik over de slootplank het veen in. Weldra zat ik, gedoken achter een elzenstruik, het oog op de boonenstaken gericht, wachtende op de dingen, die komen zouden. Lang was ik er nog niet of een viertal vogeltjes streek met veel lawaai en schutterige bewegingen op de staken neer; aan de roode borst en aan de loktonen herkende ik dadelijk het kneutje. De vroolijke onrustige vogeltjes schenen niet lang op dezelfde plaats te kunnen blijven en plotseling, als door één kracht gedreven, stoven zij heen, de boschjes in. Weer werd het stil en ik begon langzamerhand mijn geduld te verliezen, vooral ook, daar mijn houding niet bepaald gemakkelijk was; toen op eens weer een vogel op de staken neerstreek. En heusch, de tuinder had zich niet vergist, het was een blauwborstje. Het blauwe veld op de

borst was duidelijk te zien. Koket wipte het met zijn roode staartje en hupte met aardige, sierlijke bewegingen van staak op staak of van daar op den grond. Toen ik echter iets nader rukte, om het beter in het vizier te krijgen, vloog het schuwe vogeltje, opgeschrikt door mijn geritsel, schielijk weg. Daar het intusschen vrij laat geworden was, blies ik ook den aftocht,

Langs den dijk.

Blauwborstje.

na mijne wederwaardigheden aan den boer te hebben medegedeeld. Het is te begrijpen, dat ik mij voor-
nam, gauw het onderzoek te hervatten, want het
zien van een blauwborstje behoort niet tot de
alledaagsche gebeurtenissen. Slechts aan weinigen
valt dit voorrecht te beurt, vooral ook, omdat het
zich niet aan de wegen ophoudt, maar bij voorkeur
in dichte boschjes en moerassige streken huist.
De boer beloofde ondertusschen eens naar zijn
nest uit te kijken.

W. J. C. DE KONING.

(Wordt vervolgd).

IMKEREN.

Een bijenziekte.

Honing is toch een puik voedingsmiddel: het wordt direct
opgenomen in ons bloed en scheikundig omgezet in
bestanddeelen van ons lichaam, zonder dat er iets van
overblijft, dat als nutteloos weer moet worden uitgescheiden.

De larven der bijen hebben zelfs niet eens een anale
opening. Dat is wel een ideale voedingswijze; vergelijk
daar onze eigen „onzindelijke” kleintjes eens mee! Hier-
door is het ook verklaard, waarom ge in de ledige cellen
uwer broedraten nooit het minste of geringste vuiltje gezien
hebt; alleen het fijn gesponnen coconnetje blijft als een
vliesje in de cel achter; maar dat is niet vies.

Ook de volwassen bijen bevuilen het inwendige hunner
woning nooit, maar laten hun behoeften daarbuiten.
Natuurlijk moet hierop een uitzondering gemaakt worden,
wat de koningin betreft; deze verlaat na 't zwermen de
woning niet meer. Maar een zindelijk werkbijtje verstaat
de kunst van opredderen! Doch is 't nu niet ongehoord,
dat die luie, vadsige darren de kunstige bouwwerken hunner
nijvere zusters maar ongegeneerd bevuilen? En dan ziet
ge in uw observatiekast de zindelijke werksters bezig om
die onzindelijke, logge, luie heeren, die van den lekkersten
voorraad proeven, overal na te loopen, hun viezigheiden op
te zamelen en buiten de woning te werken. Derhalve
beweer ik: zindelijker dieren dan onze immen, ge kent
er geen.

Maar hoe gaat het nu met den reinigingsdienst tijdens de
overwintering, wanneer de bijen gedwongen zijn maanden
lang binnen te blijven? Wel, dan houden onze zindelijke
bloemenvriendjes de onverteerbare voedselresten net zoo-
lang in hun darmen, maanden lang dus, totdat er eindelijk
eens een mildere dag komt, waarop ze kunnen uitvliegen.
Maar hierover later.

't Kan gebeuren, dat uw immen die vrijwillige obstructie
niet langer kunnen volhouden. Soms midden in den winter
werken de arme, ziek geworden diertjes zich dan naar
buiten met gezwollen achterlijven; donkerbruine vlekken
worden om 't vlieggat zichtbaar. En meestal keeren de
dieren, door kou bevangen, niet meer in de woning terug,
maar komen daarbuiten ellendig om. Uw volk heeft dan
den „loop”, de zoo gevreesde „roerziekte” der bijenkolonies.

Wat is er de oorzaak van?

Ja, dat is maar niet in een paar woorden te zeggen. Dit
is echter zeker: uw volk heeft de meeste kans van den

„loop” verschoond te blijven, als ge gezorgd hebt voor een
voldoenden voorraad, puiken, verzegelden honing; voor
warme en toch ventileerende winterdekking; voor absolute
winterrust en voor het schoonhouden der vliegopening.

Wat voor een bijenvolk wel de beste honingsoort is, om
mee te overwinteren, daarover zijn de imkers het nog verre
van eens. Koolzaadhoning bevat aromatische, prikkelende
stoffen en schijnt hierom minder gewenscht. Lindehoning
en klaverhoning beweert men, is beter dan heidehoning,
waarbij echter de heide-imkers — zooals uw onderdanige
dienaar — zweren. Zelfs is er een baas onder onze Neder-
landsche imkers, die z'n bijen allen zelfgewonnen voorraad
ontneemt en ze daarna van een voldoende hoeveelheid
suikeroplossing voorziet. De resultaten, die hij met zulk
een overwintering verkreeg, moeten schitterend zijn. Zelf
probeer en proeven doen, is hier het eenige middel en
juist daarin vindt elk rechtgeaard natuurliefhebber z'n
grootste genot.

Door geraas, stooten of kloppen in de nabijheid van hun
woning, kunnen de bijen gedreven worden, hun wintertros
te verlaten. Deze verliest daardoor veel eigen warmte en
dit kan alweer een oorzaak worden van „loop”.

Blijven een vrij groot aantal doode bijen voor 't vlieggat
liggen, dan wordt de luchtversching hierdoor belemmerd
en ook gassen ontwikkeld, die nadeelig voor de levende
dieren zijn.

Heeft uw volk eenmaal goed „loop”, dan ontwijkt door
't vlieggat een vuile stank, terwijl talrijke doode bijtjes en
bruine vlekken er voor liggen.

Of er niets tegen deze ziekte te doen is?

Ik zou geneigd zijn te antwoorden: voor een beginnend
liefhebber neen! Of ge moet niet opzien tegen het — en
dat in den winter — overbrengen van 't volk in een schoone
woning; het voeren met lauw warmen honing, enz. Neen,
uw eenige, maar ook afdoende uitkomst is: een zachte,
milde dag van 't vroege voorjaar.

Herinnert ge u nog dien onvergetelijken 5en Februari
1905? Eenig, zwoel lenteweertje en dat nog wel op een
Zondag! Die dag vooral heeft de bijenoverwintering van
't jaar zoo goed doen afloopen; die dag heeft ons, imkers,
voor een heel jaar den angst voor „loop” bij onze volken,
ontnomen.

Reeds 's morgens vroeg viel 't op, hoe zoel de lucht was.
Boven bloeiende Sneeuwklompjes zong een blij-gelukkige
roodborst; meezen buitelden met aangename loggeluidjes
om de opgehangen nestkastjes; zacht studeerde de merel
zijn lentelied in, tusschen de klimopraken, vol bessen; en
de boomkruiper wierp zijn schel schallend loggeluid ver uit
boven alle andere lentige vogeltonen.

Om elf uur „spelen” heel wat bijen, vroolijk zoemend
in de zoele lentelucht, vóór hunne woningen. Spoedig ver-
wijder ik nu van iedere kast het plankje, dat 's winters al
te felle lichtstralen buiten 't vlieggat moet houden. Vóór
de woningen leg ik nu op den nog killen grond een paar
flinke planken; hierop kunnen zich de bijtjes neerzetten,
als ze vermoeid zijn al die vroege lenteweelde. Ook ver-
geet ik niet voor de kasten een spons met lauw water te
leggen, waarop zich spoedig talloze diertjes neerzetten,
opzuigend het vocht, om dat naar binnen te brengen; daar
is water noodig bij 't opkweeken van 't broed, dat nu
reeds weer, zij 't dan ook in geringe hoeveelheid, in de
raten aanwezig is, midden in 't warmste gedeelte van den
bijentros.

Eerst tegen den middag komt de zon zelf door; dan is
't pas recht lente. Heele drommen bijen stormen nu uit
de vlieggaten naar buiten en schieten, blij zoemend door
de lucht, in de nabijheid hunner woning. Dat er geen bot-